

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в III кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Закарпатської області** у III кварталі 2023 року свідчать, що на тлі стабільної роботи енергосистеми респонденти **очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Очікується повільніше зростання цін на товари та послуги. Девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 36.4% (у попередньому кварталі – 45.5%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – 9.8%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 72.7% респондентів області очікують, що зростання цін не перевищить 15.0% (у попередньому кварталі – 63.6%), у цілому по Україні – 52.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 54.5% респондентів (у II кварталі 2023 року – 63.6%), у цілому по Україні – 72.4%;
- **фінансово-економічний стан на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 9.1%) (таблиця), у цілому по Україні – 6.0%;
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 18.2% (як у попередньому кварталі). Водночас респонденти області очікують, що обсяги реалізації виробленої продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у II кварталі 2023 року – 16.7%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 16.8% та 10.6% відповідно;
- **уповільнення зменшення обсягів інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 18.2% та «мінус» 9.1% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 36.4% та «мінус» 27.3% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 2.2% та 8.8% відповідно;
- **незмінну кількість працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 7.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, вищими темпами, ніж на товари/послуги, що продають їх підприємства:** баланси відповідей – 90.9% та 63.6% відповідно (у II кварталі 2023 року – 100.0% та 72.7% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливають ціни на сировину, матеріали та енергоносії, курс гривні до іноземних валют та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **збільшення витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника вищими темпами:** баланси відповідей – 45.5% та 54.5% відповідно (у попередньому кварталі – по 36.4%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит. Значно вище, ніж у попередньому кварталі було оцінено вплив браку обігових коштів (графік 5).

Частка респондентів, які планують брати банківські кредити, залишилася на рівні попереднього кварталу – 9.1% (графік 8). Респонденти відповіли, що надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті. **Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів** респонденти називають наявність інших джерел фінансування, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та занадто високі ставки за кредитами (графік 9).

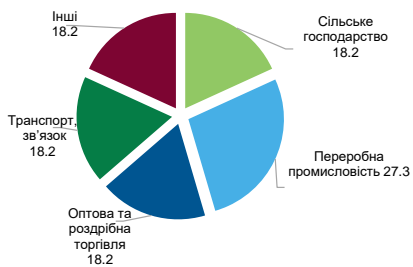
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

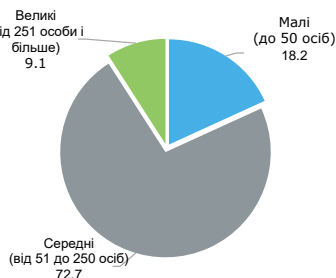
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств оцінюється як задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1%). У цілому по Україні – «мінус» 5.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва є нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 50.0%);
- **підприємства області були змушені залучати додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване збільшення попиту:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у II кварталі 2023 року – 27.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

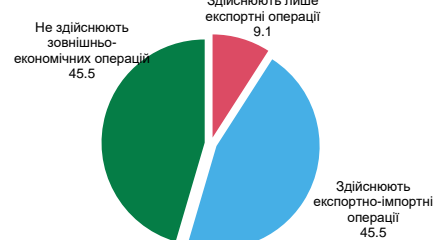
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

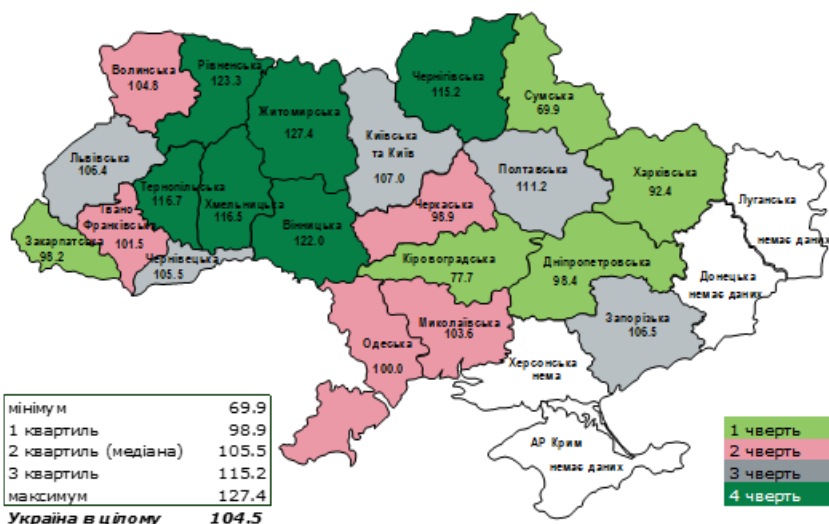

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 31 липня – 23 серпня 2023 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

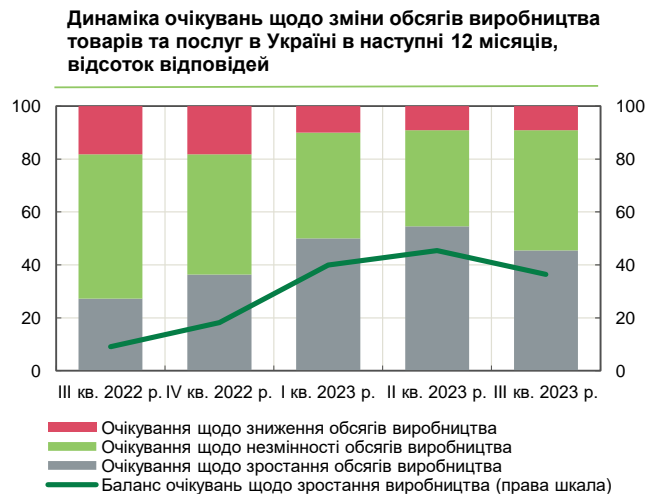
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-18.2	0.0	0.0	9.1	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-20.0	18.2	18.2	18.2	18.2
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	9.1	-18.2	0.0	-36.4	-18.2
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	18.2	-18.2	9.1	-27.3	-9.1
кількості працівників	-9.1	-9.1	-9.1	-9.1	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

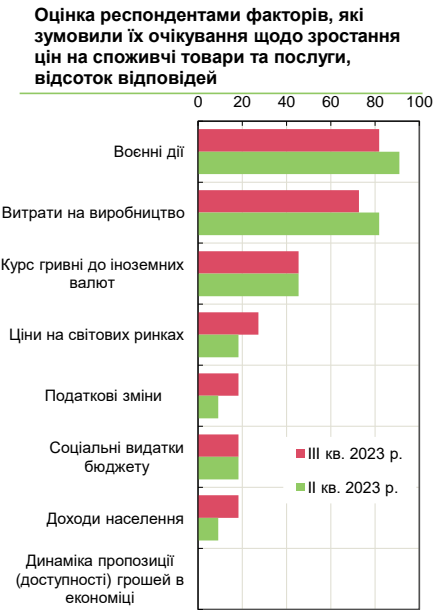
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

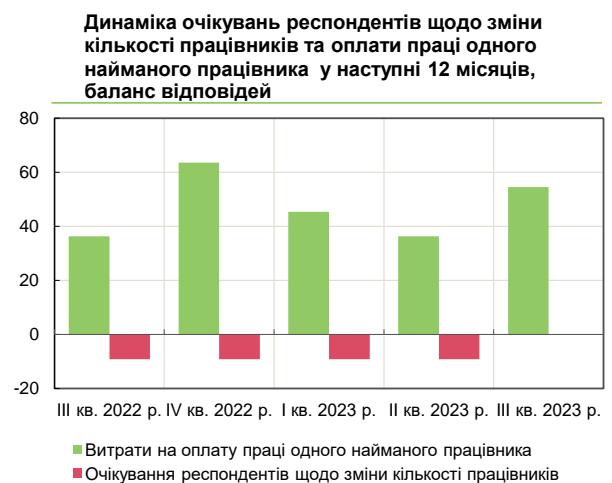
Графік 2

Графік 3

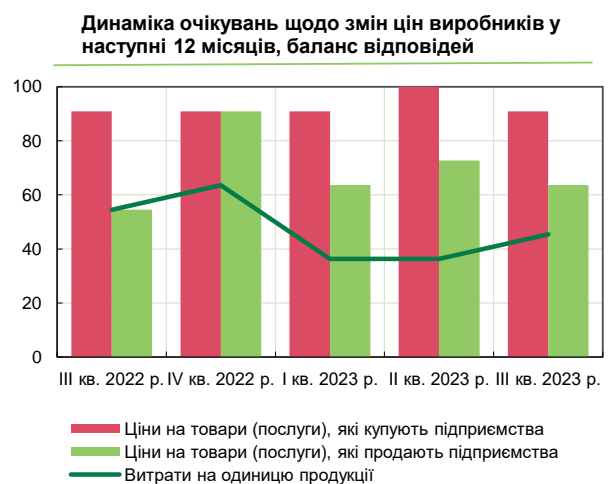
Графік 4

Графік 5

Графік 6

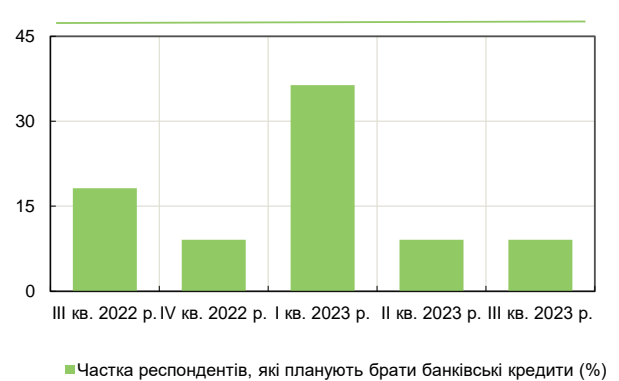
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Плани респондентів щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

